

การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43
สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

นางวิญญู พรหมคอนกลอย

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สิงหาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ นายวัณู พรหมดอนกลอย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)
วันที่ 2 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร
อัมสวาสดี กรรมการสอบงานนิพนธ์ จนทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับ
แนวทางในการศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์อย่างกว้างขวางและขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ
โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู และ ดร.ชัยพนธ์ รักงาม
อาจารย์พิเศษภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และ นายวิรัตน์
ตรงแก้ว ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดหนองจอก (ภักดีนรเศรษฐ) สำนักงานหนองจอก สังกัด
กรุงเทพมหานคร ที่กรุณาและอนุเคราะห์ ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำงานนิพนธ์ และ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียน
คณะครู โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้กรุณาให้
ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้กำลังใจ อันส่งผลให้ผู้วิจัยมีความอดทน อดกลั้น
ต่ออุปสรรคทั้งหลายทั้งปวง ตลอดจนผู้มีพระคุณที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนจนทำให้
การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้
ขอมอบแต่ บุพการี ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นางวิญญู พรหมคอนกลอย

56990161: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43/ สำนักงานเขตหนองจอก
สังกัดกรุงเทพมหานคร

นาขวัญ พรหมคอนกลอย: การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE
IMPLEMENTATION OF SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY OF SCHOOL
CLUSTER 43, NONGCHOK DISTRICT OFFICE UNDER BANGKOK METROPOLIS)
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุเมธ งามกนก, กศ.ด. 88 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก
สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่
และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน โดยใช้
วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)
5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .34-.78 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .94
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบที
(*t*-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่าง
ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี *LSD* (Least significant difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43
สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล
และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

2. การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43
สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์
ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

56990161: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY/ SCHOOL CLUSTER 43/
NONGCHOK DISTRICT OFFICE UNDER BANGKOK METROPOLIS
NAKHWAN PROMDONKLOY: A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF
SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY OF SCHOOL CLUSTER 43, NONGCHOK
DISTRICT OFFICE UNDER BANGKOK METROPOLIS. ADVISOR: SUMETH
NGAMKANOK, Ed.D. 88 P. 2018.

The purposes of this study were to investigate and to compare the implementation of the Sufficiency Economy Philosophy of schools in cluster 43, Nongchok District Office under Bangkok Metropolis, as classified by educational qualifications, working experiences, and school size. Based on Krejcie & Morgan Table of Sample Size (1970), the sample of the study, derived by means of stratified random sampling using school size as a criterion, consisted of 144 school administrators and teachers of schools in cluster 43, Nongchok District Office under Bangkok Metropolis, in the academic year of 2017. A 30-item, 5-level rating-scale questionnaire, having the discriminating power of items between .34-.78 and the reliability at .94, was used as an instrument for data collection. Mean, Standard Deviation, *t*-test, and One-way ANOVA were statistical devices employed for the data analysis. In the case that statistically significant differences was found among the variables, Least Significant Difference paring comparison method would be applied.

The findings revealed as follows:

1. The implementation of Sufficiency Economy Philosophy of schools in cluster 43, Nongchok District Office under Bangkok Metropolis, both as a whole and in each particular aspect, was found at a high level. Ranking from moderation, reasonableness, and resilience.
2. These was no statistically significant difference toward the implementation of the Sufficiency Economy Philosophy among teachers and staff haring different education background, work experience or working in the different size of schools.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามในการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การจัดการศึกษา สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร	8
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ	14
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	18
การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา.....	23
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
สรุปผล.....	61
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก.....	75
ภาคผนวก ข.....	79
ภาคผนวก ค.....	85
ประวัติย่อของผู้วิจัย	88

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาด โรงเรียน	40
2	สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	46
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน	47
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความพอประมาณ โดยรวมและรายข้อ	48
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความมีเหตุผล โดยรวมและรายข้อ	50
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมและรายข้อ	52
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา	53
8	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา	54
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	55
10	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11	58
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน.....	
12	60
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน	
13	86
ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	
14	87
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเกี่ยวกับ การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเผชิญกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและสถานการณ์ในขณะนั้น ได้สะท้อนผลการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุลและยั่งยืน เนื่องจากมุ่งการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจเป็นหลัก ขณะที่สังคมเผชิญปัญหาในหลายด้าน และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ปัจจุบัน การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปอย่างกว้างขวาง เป็นปรัชญาที่ชี้นำยุทธศาสตร์และนโยบายการพัฒนาประเทศ ให้มุ่งสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืนทุกภาคส่วน ในสังคมไทย ได้นำไปเป็นแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนในทุกระดับตั้งแต่ปัจเจก ครอบครัว ชุมชน จนถึงประเทศ มีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและบริหารจัดการความเสี่ยง ทำให้สังคมไทยสามารถฟื้นตัวและผ่านพ้นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและภัยพิบัติได้ดีกว่าในอดีต อย่างไรก็ตาม การพัฒนาประเทศในอนาคต สังคมไทยยังมีปัญหา เช่น โครงสร้างที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคสำคัญ โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำในสังคม และการบริหารจัดการ ภาครัฐที่อ่อนแอ ประกอบกับ ต้องเผชิญ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและข้อจำกัด จึงต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง มุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม บนพื้นฐานของ การสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง รวมทั้ง การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และมีธรรมาภิบาล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 19-21) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ให้เกิดความสมดุลเป็นธรรมเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตเพื่อปรับตัว และแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทัน โลกยุคโลกาภิวัตน์ และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วน (เพ็ญนภา ชีรทองดี, 2552, หน้า 3)

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชน ให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะสร้าง กระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลัก ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองได้ คนส่วนใหญ่พอมีพอกิน พอใช้พอยู่พอกิน ในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมกำกับความรู้ เป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีของชาติ สร้างความรู้

ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในวงการศึกษเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับบทบาทภารกิจของแต่ละบุคคล และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิต ให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษา โดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียน เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ ใหมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 2)

สถานศึกษาควรมีการจัดการศึกษามุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ความรู้ความเข้าใจในสาระของปรัชญา นั้นตระหนักในความสำคัญและทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสมสถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการจัดการ เรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและการจัดระบบบริหารจัดการ โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมีการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอยู่เสมอขั้นตอนในการดำเนินการ คือ กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของ สถานศึกษาพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหารครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมให้ ปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจัดทำหรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติการของสถานศึกษาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาจัดการ เรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษาเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้จัดระบบ นิเทศติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินการ โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ คุณธรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ปลูกจิตสำนึกความเป็นไทย ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงกำหนดโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงสู่สถานศึกษาขึ้น จัดทำแผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบ และสถานศึกษาแบบอย่าง ซึ่งในการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัด กรุงเทพมหานคร มีการบริหารสถานศึกษาตามขอบข่ายทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี แต่โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการจัดการศึกษาและระบบการบริหารจัดการในสถานศึกษา ยังไม่เป็นไปตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาจมีหลายปัจจัยที่ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถบริหารจัดการให้เป็นไปตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ตัวผู้บริหารเองไม่เข้าใจอย่างแท้จริงในหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูยังไม่มีการนำหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2560)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของแนวทางการนำปรัชญาการศึกษาสู่สถานศึกษาสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

คำถามในการวิจัย

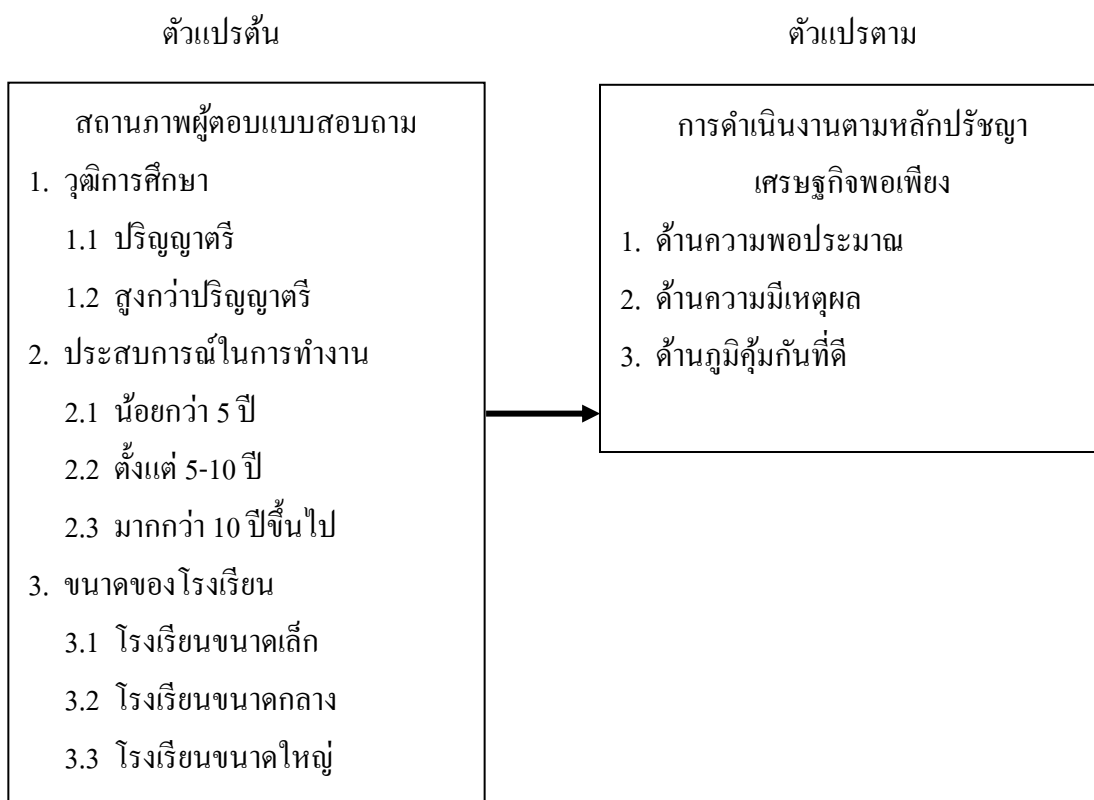
1. การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับใด
2. การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานในการวิจัย

การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 4-5) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ทราบถึงปัญหาของการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ทราบข้อมูลของผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ผลการศึกษานำไปใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 9)

1.1 ด้านพอประมาณ

1.2 ด้านความมีเหตุผล

1.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 226 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 144 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.1.1 วุฒิการศึกษา

3.1.1.1 ปริญญาตรี

3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน

3.1.2.1 ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี

3.1.2.2 ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี

3.1.2.3 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน

3.1.3.1 ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน

3.1.3.2 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

3.1.3.3 ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
เครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

3.2.1 ด้านความพอประมาณ

3.2.2 ด้านความมีเหตุผล

3.2.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแบบอย่างในการบริหารจัดการซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านหลัก คือ ด้านพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ดังนี้

1.1 ด้านความพอประมาณ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้วยความเหมาะสมพอเหมาะพอดี ไม่มากไม่น้อยเกินไป สัมกับฐานะ ตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

1.2 ด้านความมีเหตุผล หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้วยการพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

1.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การบริหารสถานศึกษาด้วยการเตรียมตัวพร้อมรับกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

3. วุฒิการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน ในโรงเรียน โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัด กรุงเทพมหานคร กำหนดเป็น 3 ช่วง คือ

4.1 ประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี

4.2 ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี

4.3 ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้การแบ่งขนาดสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียน ซึ่งแบ่งขนาดโรงเรียนได้ดังนี้

5.1 ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน

5.2 ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

5.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

7. ครู หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยได้ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษา สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
3. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 วิจัยในประเทศ
  - 6.2 วิจัยต่างประเทศ

การจัดการศึกษา สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษากรุงเทพมหานคร

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขการบริหารการปกครองประเทศได้เริ่มขยายตัวไปสู่ท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้มีสิทธิและหน้าที่ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น และโดยบทบาทของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 ได้กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้แก่ราษฎรในท้องถิ่น อยู่ในกำกับดูแลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งสำนักการศึกษา มีหน้าที่ในการให้การสนับสนุนช่วยเหลือดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพตามนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยในการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้จัดการศึกษาและได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2545, หน้า 1-5 อ้างถึงใน พัชรีย์ ช้างเสวก, 2557, หน้า 28-29)

1. มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
2. จัดให้เด็กที่มีอายุถึงเกณฑ์ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้เข้าโรงเรียนอย่างทั่วถึง

3. เป็นผู้จัดตั้งและดำรงสถานศึกษาในสังกัด

4. ควบคุมและบริหารสถานศึกษาในสังกัดของตน

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครนี้ กรุงเทพมหานคร เป็นผู้บริหารและดำเนินการโดยตรง โดยกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยมิได้เข้ามา เกี่ยวข้องในรายละเอียดของการปฏิบัติงานนอกจากการส่งเสริม สนับสนุนให้กรุงเทพมหานคร ดำเนินการได้โดยเรียบร้อย และบรรลุผลดียิ่งขึ้น กรุงเทพมหานครซึ่งมีอำนาจที่จะใช้ดุลยพินิจและ ตัดสินใจดำเนินการในเรื่องใด ๆ อย่างเต็มที่ ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยปกติสายงานของฝ่ายต่าง ๆ ในสังกัดกรุงเทพมหานครนั้น ก่อนที่งานต่าง ๆ จะถึงขั้นการตัดสินใจ ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จะต้องผ่านการพิจารณาของหัวหน้าฝ่ายที่เกี่ยวข้องและ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาตามลำดับเสียก่อน งานทุกอย่างก่อนที่จะนำเสนอผู้อำนวยการ สำนักการศึกษา ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารนั้น จะต้องผ่านการพิจารณาของหัวหน้าฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และผู้อำนวยการเขตตามลำดับ ด้านการศึกษามีหัวหน้าฝ่ายการศึกษาซึ่งเป็นผู้ดำเนินการและ รับผิดชอบ

ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษากรุงเทพมหานคร

การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยทั่วไปจะยึดหลักการส่วนกลางทำหน้าที่ กำหนดนโยบายแผนการศึกษา หลักสูตร มาตรฐานและการวัดประเมินผลการศึกษา โดยมอบให้ ส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ฯ กำหนด (กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น, 2545, หน้า 1-5 อ้างถึงใน พัทธี ช่างเสวก, 2557, หน้า 30)

1. หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ได้มอบอำนาจให้ราชการ ส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง ภายใต้การประสานส่งเสริมของส่วนกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2. หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐบาลจะเข้าไป มีส่วนเกี่ยวข้องก็เฉพาะในการสนับสนุน ส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้

3. การนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาท้องถิ่น วิธีการจัดการศึกษาท้องถิ่นเพื่อให้การบริหารการศึกษาของท้องถิ่นเป็นไปโดยเหมาะสม จึงได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาท้องถิ่น

การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2560, หน้า 9-14)

วิสัยทัศน์: “สำนักงานการศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ กรุงเทพมหานครให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ก้าวไกลสู่ประชาคมอาเซียน”

พันธกิจ

1. เป็นองค์กรที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีคุณภาพ มีคุณธรรม และความโปร่งใส เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ในเวทีระดับชาติและระดับภูมิภาคอาเซียน

2. พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านคุณวุฒิ คุณธรรม ความรู้ และทักษะในการบริหาร การจัดการความรู้ โดยเน้นความเป็นเอกภาพด้านนโยบายและ มีความหลากหลายในการปฏิบัติ

3. จัดการศึกษาโดยให้สังคมมีส่วนร่วม ทั้งของบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กร เอกชนอื่น ๆ

4. กำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ

พันธกิจ

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ มีคุณภาพ

2. พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านคุณวุฒิ คุณธรรม ความรู้ และทักษะในการบริหาร การจัดการความรู้ โดยเน้นความเป็นเอกภาพด้านนโยบายและ มีความหลากหลายในการปฏิบัติ

3. จัดการศึกษาโดยให้สังคมมีส่วนร่วม ทั้งของบุคคล ครอบครัว ชุมชนและองค์กร เอกชนอื่น ๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อพัฒนาการจัดบริการทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน

3. พัฒนาศักยภาพครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

เป้าหมาย

1. จัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

2. จัดบริการการศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นกลุ่มผู้นำประชาคมอาเซียน

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านการศึกษา

การบริหารงานของสถานศึกษา สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

สถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่จัดการศึกษาภายใต้การรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่บริการให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพตามที่หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ตั้งไว้

สถานศึกษาในสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ เรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการร่วมกันจัดการศึกษา ทั้งราชการ เอกชน ชุมชน ท้องถิ่น และมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 37 โรงเรียน

กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 43

สมาชิกกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. โรงเรียนวัดหนองจอก (ภักดีนรเศรษฐ)
2. โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์
3. โรงเรียนหลวงแพ่ง (บำรุงรัฐกิจ)
4. โรงเรียนนิลราษฎร์อุปถัมภ์
5. โรงเรียนสุเหร่าศาลาแดง

วัตถุประสงค์

สมาชิกของเครือข่ายโรงเรียนได้ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาโรงเรียน บุคลากรและผู้เรียนในเครือข่ายให้มีคุณภาพทัดเทียมกัน ตามมาตรฐานการศึกษา โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนจากกิจกรรมที่ได้จัดร่วมกัน โดยการเกื้อกูลและดูแลซึ่งกันและกัน ในลักษณะที่ได้รับประโยชน์ร่วมกันทุกโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่าย ประกอบด้วย

- 1.1 พัฒนาคุณภาพของครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.2 พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 1.3 พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน
- 1.4 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม
- 1.5 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

1.6 พัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้และใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัย

2. เพื่อพัฒนาครูให้ปฏิบัติงานและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มความสามารถ มีการช่วยเหลือกันในลักษณะกัลยาณมิตรเน้นให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนา นักเรียนและโรงเรียนในเครือข่ายร่วมกัน

3. เพื่อระดมทรัพยากรจากชุมชน เอกชน และโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกัน

สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในเครือข่ายที่ 43

1. ครูให้ความสำคัญต่อการเขียนแผนการเรียนรู้ การสอน โครงการ และการวิจัยน้อย
ความต้องการ: ครูสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ และให้ความสำคัญต่อการสอน
ในลักษณะโครงการและการวิจัยมากขึ้น

2. ครูขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ
ความต้องการ: ครูสามารถศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเพิ่มเติมให้มากขึ้น
และมุ่งพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. ครูไม่พัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ความต้องการ: ครูพัฒนาตนเองในด้านมาตรฐานวิชาชีพ

4. บางโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในบางสาขาวิชา

ความต้องการ: ต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะวิชาเพื่อการพัฒนาการเรียน
การสอนที่มีประสิทธิภาพ และผู้เรียน ได้มีโอกาสพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ

5. นักเรียนบางส่วนยังไม่รักการเรียนรู้

ความต้องการ: นักเรียนได้มีการพัฒนาตนเองในการแสวงหาความรู้

6. ครูไม่เข้าใจกระบวนการวัดผลประเมินผลอย่างแจ่มแจ้ง

ความต้องการ: ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง
และสามารถนำไปใช้ได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

7. ระบบการนิเทศไม่ต่อเนื่อง

ความต้องการ: พัฒนาระบบการนิเทศ

8. นักเรียนขาดทักษะกระบวนการในการทำงาน

ความต้องการ: นักเรียนมีการวางแผน และสามารถทำงานตามขั้นตอนได้อย่างเป็นระบบ

ความเป็นมา

โรงเรียนเป็นแหล่งความรู้ที่มีคุณค่า มีหน้าที่ในการพัฒนาการศึกษาให้ขึ้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สนองเป้าหมายแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร การวางแผนจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น เครือข่ายโรงเรียนที่ 43(5) จึงได้รวมตัวกันจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของโรงเรียน เครือข่ายเพื่อให้ดำเนินการไปในแนวทางเดียวกัน แผนพัฒนาการศึกษาของเครือข่ายโรงเรียน จะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายได้ก็ต่อเมื่อบุคลากรทุกฝ่ายได้นำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีการปรับแผนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปในช่วงเวลาของการใช้แผน ดังนั้น เครือข่ายโรงเรียนจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการทำงานในระบบเครือข่าย โดยมุ่งเน้นความเจริญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

วิสัยทัศน์เครือข่ายโรงเรียน

ภายในปี พ.ศ. 2563 ครูสามารถพัฒนาตนเองในการจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ชุมชนมีส่วนร่วม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

พันธกิจ

พันธกิจที่สมาชิกเครือข่ายโรงเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น มีดังนี้

1. ร่วมกันพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพบุคลากร
2. ร่วมกันปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตร
3. มุ่งสู่การประกันคุณภาพ
4. นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนของโรงเรียนในเครือข่ายร่วมกัน
6. ดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย ในด้านวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร

และทรัพยากรของชุมชน เพื่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพทัดเทียมกัน

7. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
8. บริหารจัดการงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนา

เป้าหมาย

สมาชิกของเครือข่ายโรงเรียนได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. โรงเรียน ครู ผู้เรียน และบุคลากรในโรงเรียนของเครือข่ายทุกโรงเรียนมีคุณภาพและมาตรฐานที่ทัดเทียมกัน
2. มีการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี มาพัฒนาการบริหารจัดการ และมีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
4. ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร
5. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
6. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
7. ผู้เรียนดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์การไหว้งามตามแบบไทย
8. สถานศึกษามีคุณภาพ
9. ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานคำจำกัดความของคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง การดำเนินชีวิต การมีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน สามารถเลี้ยงดูอู่ชูตนเองได้ โดยให้มีความเหมาะสม เพียงพอกับความต้องการของตนเองได้ ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องทำการผลิตอาหารถักทอเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายด้วยตนเอง แต่หมายถึงในหมู่บ้านจะต้องมีความพอเพียงในระดับหนึ่ง (กรมการปกครอง, 2541, หน้า 4-5)

ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ให้ความหมายไว้ตรงกับหลายท่าน คือ กลุ่มพัฒนารอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2546, หน้า 40) และสุวิทย์ เมษินทรีย์ (2549, หน้า 173) ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งจะต้องปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขของความรอบรู้ และคุณธรรม ดังนี้ คือ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต แก่พสกนิกรชาวไทย เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะ

การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลก สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาด้วยการตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและต้องประกอบไปด้วย 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม

ความพอประมาณ

มีนักวิชาการหลายท่านให้นิยามของความพอประมาณ ไว้ดังนี้ กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2546, หน้า 46) กล่าวว่า ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความพอดี (Dynamic optimum) ที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป ในมิติต่าง ๆ ของการกระทำ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมเศรษฐกิจ เช่น การผลิตและการบริโภค ที่อยู่ในระดับพอประมาณ เพื่อนำไปสู่ความสมดุลและความพร้อมทางด้าน การต่อรองและการเปลี่ยนแปลง

ประเวศ วะสี (2540, หน้า 43) อธิบายได้ว่า พอประมาณ คือ รู้จักพอประมาณ พออยู่พอมี พอใช้ ประหยัด และไม่เบียดเบียนผู้อื่น

สมบัติ กุสุมาวดี (2551, หน้า 4) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่สูงโต่งเกินไป ขณะเดียวกันความพอดีนั้น ก็จะต้องไปในลักษณะไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ จากพระราชดำรัสด้านความประหยัด ประมาทรู้ว่าสิ่งใดควรจ่ายออกไป และสิ่งใดควรรักษาไว้ โดยการประมาท ทั้งประมาทตน และประมาทสถานการณ์ ประมาทตนให้รู้ว่าตนเองต้องการอะไร มีความจำเป็นหรือไม่ แค่นั้น

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2550, หน้า 27) ได้ให้ความหมายของความพอประมาณ ไว้ว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความเหมาะสมของการดำเนินงาน ทั้งในแง่ของขนาดที่ไม่เล็กเกินไปหรือไม่ใหญ่จนเกินตัว แต่เป็นไปตามอัตรภาพและสภาพแวดล้อม และในแง่ของจังหวะเวลาที่ไม่เร็วเกินไป

ฉัตรฐพงศ์ ทองภักดี (2550, หน้า ๖) ได้อธิบายว่า พอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

เสรี พงศ์พิศ (2550, หน้า 9) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี พองาม เป็นความถูกต้อง ดีงาม เป็นทางสายกลาง เป็นคุณธรรม เป็นอะไรที่วัดได้ด้วย “ใจ” ยิ่งใจสะอาดบริสุทธิ์เพียงใด ก็ยิ่งมองเห็นความถูกต้องดีงามได้ชัดเจนมากขึ้นเพียงนั้น สามารถชั่งวัดความพอดีพอประมาณ ได้ดีเพียงนั้น รู้จักแยกแยะระหว่าง ความจำเป็นกับความต้องการ ความจริงกับความเท็จ ความถูกต้องกับความผิด ความดีกับความเลว

รัชกร ธนวรมงคล (2555, หน้า 15) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความเหมาะสม พอเหมาะพอดีไม่มากไม่น้อยเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557, หน้า 19) กล่าวว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี อยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง โดยอาศัยความรู้และคุณธรรมในการวางแผนการใช้จ่ายอย่างพอดีพอควร

สรุปได้ว่า ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีพอควรที่ไม่น้อยเกินไปหรือไม่มากเกินไป ในการใช้จ่ายอย่างประหยัดให้เหมาะสมกับสภาพหรือฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน

ความมีเหตุผล

กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2546, หน้า 40) ได้อธิบายว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณ ในมิติต่าง ๆ นั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ (Expected results) อย่างรอบคอบ

สมบัติ กุสุมาวดี (2551, หน้า 5) ได้อธิบายว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ รู้จักประมาณ สถานการณ์ ประการสำคัญ คือ ต้องพิจารณาอย่างมีเหตุมีผล โดยใช้ความเป็นกลาง เทียบตรง ปราศจากอคติ เพราะการวิเคราะห์ วิเคราะห์ใด ๆ ที่ได้ชื่อว่ามีเหตุมีผลแล้วนั้น สำคัญอย่างยิ่งต้องใช้ ความเป็นกลาง ความไม่มีอคติ แล้วจะสามารถพิจารณาเหตุผลได้รอบด้าน และมีการตัดสินใจอย่างรอบคอบที่สุด ความมีเหตุมีผล ความเป็นกลาง การปราศจากอคตินั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมี ภูมิคุ้มกันที่ดีคอยถ่วงน้ำหนัก

จุฑาเดือน พันธมนาวิน และดวงเดือน พันธมนาวิน (2550, หน้า 6) ได้อธิบายว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การที่บุคคลได้พิจารณาอย่างรอบคอบด้วยวิธีต่าง ๆ ในการที่จะยอมเชื่อถือ ข้อเสนอใดเป็นความจริงเกี่ยวกับสาเหตุและผลที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจเพียง

ฉัตรฐพงษ์ ทองภักดี (2550, หน้า 7) ได้อธิบายว่า ความมีเหตุผลมีผล หมายถึง มีความรอบคอบในการใช้จ่าย ไม่ใช้จ่ายเกินอรรถภาพ ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ไม่เป็นบริโภคนิยม

รัชกร ธนวรมงคล (2555, หน้า 16) กล่าวว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยการพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

สรุปได้ว่า ความมีเหตุผล หมายถึง การคิด การตัดสินใจ สำคัญอย่างยิ่ง ต้องใช้
ความเป็นกลาง ไม่มีอคติ แล้วจะสามารถพิจารณาเหตุผลได้รอบด้าน และมีการตัดสินใจ
อย่างรอบคอบที่สุด ความมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผล
โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลตลอดเวลา

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2546,
หน้า 40) ได้อธิบายว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร (Self-immunity) เป็นการเตรียมตัว
พร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียง
เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น การกระทำที่จะสามารถ
เรียกได้ว่าพอเพียง (Systematic and dynamic optimum) นั้นมิใช่แต่จะคำนึงถึงเหตุการณ์และ
ผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ (Scenario)
ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ภายใต้ข้อจำกัดของความรู้ที่มีอยู่ (Bounded rationality)
และสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้พอเพียงที่จะสามารถพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ กล่าวอีกนัยหนึ่ง
คือ ระดับของความพอประมาณต้องครอบคลุมมิติการจัดการความเสี่ยง (Risk management)
เชิงพลวัต (Dynamic) จึงจะนับได้ว่าเป็นระดับพอเพียง

กองบรรณาธิการ โพลีซันนิ่งค์ (2550, หน้า 58) ได้อธิบายว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น
โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

คุณเดือน พันธมนาวิน และดวงเดือน พันธมนาวิน (2550, หน้า 6) ได้อธิบายว่า
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง ความสามารถที่จะปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง
พร้อมรับผลกระทบทั้งดีและไม่ดี ในอนาคตทั้งใกล้และไกล ตลอดจนมีความคิดและวิจารณญาณ
ในการตัดสินใจ ยอมรับหรือปฏิเสธการชักจูงหรือการบีบบังคับ

ฉัตรพงศ์ ทองภักดี (2550, หน้า 7) ได้อธิบายว่า การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การมีเงินออม
มีความเอื้อเพื่อพ่อแม่ เพราะจะทำให้ผู้ช่วยเหลือยามยาก รวมทั้งการดูแลสุขภาพ เพื่อลดความเสี่ยง
จากโรคร้ายไข้เจ็บ

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2550, หน้า 51) ได้ให้ความหมายของการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว
ไว้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การจัดองค์ประกอบของการดำเนินงานให้มีสภาพ
พร้อมรองรับต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้

สมบัติ กุศุมาวลี (2550, หน้า 5) ได้อธิบายว่า ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เราจะเห็นถึงการคล้องเกี่ยวกันอยู่ของทั้งสามห่วง กล่าวคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ก็เป็นส่วนหนึ่งที่สร้างให้เกิดภูมิคุ้มกัน ในขณะที่เดียวกัน การมีภูมิคุ้มกันที่ดีก็เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้พอประมาณ สามารถประมาณได้อย่างเหมาะสม เพราะไม่ประมาท มีการเตรียมพร้อมตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอ

เสรี พงศ์พิศ (2550, หน้า 9) กล่าวว่า ภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง มีระบบชีวิตที่ดี ระบบสังคม ระบบเศรษฐกิจที่ดีที่มีพลัง ไม่ใช่โครงการที่ทำแบบแยกส่วน แต่เป็นโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เป็นระบบที่ยึดโยงเกี่ยวกัน ก่อให้เกิดความมั่นคงยั่งยืน

ชัชกร ชนวมงคล (2555, หน้า 18) กล่าวว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

สรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การมีระบบชีวิตที่ดีเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้พอประมาณ สามารถประมาณได้อย่างเหมาะสม เพราะไม่ประมาท มีการเตรียมพร้อมตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอ

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554, หน้า 6-9) กล่าวว่า ใจว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด นานกว่า 30 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้

ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้หลายท่าน ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเวศ วะสี (2541, หน้า 16) ได้อธิบายถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจชุมชนว่าถ้าสังคมไทยทำความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพื้นฐานกันอย่างทั่วถึง เราสามารถจัดความยากจนของคนทั้งประเทศ พร้อมกับสร้างรากฐานทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้พื้นฟูบูรณะเพิ่มพูนขึ้นเต็มประเทศ ความขัดแย้งที่พื้นฐาน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับบนมั่นคง และยั่งยืนเศรษฐกิจพื้นฐานหรือเศรษฐกิจชุมชน หรือเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2543, หน้า 56) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง การวางรากฐานอันมั่นคงและยั่งยืนของชีวิต

วรนุช อุษณกร (2544, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ

กรมการศาสนา (2550, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกิน พอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 8 นครราชสีมา (2551, หน้า 10 อ้างถึงใน ชมพู่ บุญมี, 2557) ได้กล่าวให้ความหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ

ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

ชาคริสต์ เหลืองเจริญ (2556, หน้า 19) ได้กล่าวให้ความหมาย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ วิถีรู้ วิถีคิด และวิถีปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนของทุกคน ทุกอาชีพ ทุกชุมชน เพื่อความอยู่ดีมีสุขร่วมกันของทุกคน เรียกสั้นความดีงามที่เราเคยมีอยู่กลับมาและค้นหาทางเดินที่ถูกต้องกันใหม่ โดยการศึกษาให้มีความรู้จริงในสิ่งที่มี สิ่งที่ทำให้มีคุณธรรม คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรู้ ความคิด และการกระทำที่ พอประมาณ พอดี มีเหตุมีผล มีการระวังตน ไม่ประมาท รู้จักระวังภัยในชีวิต การรู้ การคิด โดยสรุปแนวทางได้

ชมพู บุญมี (2557, หน้า 26) ได้กล่าวให้ความหมาย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์ประกอบทุกด้าน โดยแนวปฏิบัติที่เป็นหลักสำคัญ คือ การยึดทางสายกลาง ซึ่งประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในการสร้างภูมิคุ้มกันนั้นต้องอาศัยความรอบรู้ และรอบคอบในการดำเนินงานทุกขั้นตอน รวมทั้งการเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีความสำนึกในคุณธรรมเพื่อก้าวทันต่อโลกในปัจจุบัน

นันทวรรณ คอนหน่าย (2557, หน้า 32) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการพัฒนาที่เน้นความสมดุล ความพอประมาณ ความมีเหตุผลสำนึกในคุณธรรมและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอที่ต้านทาน และลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และมุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา โดยมีเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความหมาย ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ด้วยวิถีรู้ วิถีคิด และวิถีปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนของทุกคน ทุกอาชีพ ทุกชุมชน เพื่อความเป็นอยู่ดีมีสุขร่วมกันของทุกคนในประเทศ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนการพัฒนาเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือ เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

ความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากรายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2550 (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย, 2550, หน้า 77-82) ได้กล่าวถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศใน 6 ประการ ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของคนจน

2. ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและ
การพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ

3. เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้วยการสร้าง
ข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาว ในบริบทที่มีการแข่งขัน

4. หลักการเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาล
ในการบริหารงานภาครัฐ

5. ประชาชนของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติ
เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน เพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ
ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน

6. ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยม และความคิดของ
คน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

นอกจากนี้แล้ว คณะทำงานขับเคลื่อนด้านการศึกษา ยังได้ระบุถึงความสำคัญของ
เศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคนด้านการพัฒนาเพิ่มอีก 3 ประการ ดังนี้

1. ประชาชนของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเสรีภาพในสังคม
ได้อย่างสันติสุข ไม่เบียดเบียน ไม่เอาัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตเมตตาและจิตสาธารณะ

2. ประชาชนของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
ได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ทำลาย เห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

3. ประชาชนของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่อย่างมีรากเหง้าทางวัฒนธรรม
ประเพณี ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ค่านิยม และเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล/ สังคม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาประเทศ
เป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเหลื่อมทางเศรษฐกิจ
ของคนจน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชน และการพัฒนา
ศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับ
ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาว
ในบริบทที่มีการแข่งขัน หลักการเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของ
ธรรมาภิบาล ในการบริหารงานภาครัฐ ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทาง
ในการกำหนดนโยบายของชาติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน
เพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริม

การเติบโตที่สมภาคและยั่งยืน ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน ค่านิยม และความคิดของคน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ได้แบ่งองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 12-14)

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. ค่านิยม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้อง เป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่บนระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยง เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

กล่าวสรุปได้ว่า คือ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล และองค์กร ตนเองและสภาวะแวดล้อม เพื่อให้สามารถพึ่งตน โดยอาศัยความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบ และระมัดระวัง ควบคุม กับการมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวก นำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคตามสมัยทันโลกทันเหตุการณ์ได้ตลอดเวลา

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย และสอดคล้องกับหลักการของการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงดำเนิน

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (พ.ศ. 2550-2554)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
แนวทางการขับเคลื่อน

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา
2. จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับ โดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อัตนุบุคคลและครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

3. จัดทำแนวทางการจัดการระบบบริหารสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร

1. อบรมสัมมนาผู้บริหารให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปบูรณาการสู่การเรียนการสอน และการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย

1. ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1: 10 แห่ง ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ

2. ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม ประสานการดำเนินงานของเครือข่าย

3. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

1. เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา

2. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล

ในการติดตามและประเมินผลเพื่อทราบการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการพัฒนาเครือข่าย โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ในภาพรวม ระดับภูมิภาค และสถานศึกษา

2. กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือ และคู่มือในการติดตาม และประเมินผล

3. ดำเนินการติดตามประเมินผล และรายงานผล

2. แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกร่วมอยู่กับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึก รักรักษาสิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทย

2.2 จุดหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

2.2.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.2.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

2.2.5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2.2.5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

2.2.5.3 มีวินัย

2.2.5.4 ใฝ่เรียนรู้

2.2.5.5 อยู่อย่างพอเพียง

2.2.5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

2.2.5.7 รักความเป็นไทย

2.2.5.8 มีจิตสาธารณะ

3. มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 บรรจุในสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจระบบและวิธีการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ ดังนี้

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ส 3.1 (4) เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 3-4 ส 3.1 (5) เข้าใจระบบและวิธีการของสหกรณ์ สำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีมาตรฐานการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจ

หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง ในสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ดังนี้

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ อย่างไรก็ดี เพื่อให้การเรียนรู้การสอนเศรษฐกิจพอเพียงตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอน ได้กำหนดขอบเขตการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอน หรือมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละชั้นปี เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับแต่ละวัย ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 เน้นให้เด็กใช้ชีวิตพอเพียงระดับตัวเองและครอบครัว รู้จักช่วยเหลือตนเอง และรู้จักช่วยเหลืองานในครอบครัว แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายของตนเองสอนให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งของ ตระหนักถึงคุณค่าของเงินทอง จะได้ฝึกนิสัยประหยัด ฝึกจิตสำนึกและนิสัยพอเพียงเน้นระดับตัวเองและครอบครัว

ช่วงชั้นที่ 2 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชนใกล้ตัว โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาวัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน และเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงเน้นระดับโรงเรียนและชุมชนใกล้ตัว

ช่วงชั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน สามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่าง ๆ และในมิติต่าง ๆ ทั้งทางวัตถุ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในชุมชนใกล้ตัว เห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงในการพัฒนาชุมชน และสามารถนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สู่ความพอเพียงได้ในที่สุด เน้นระดับชุมชน

ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมคนให้เป็นคนที่ดี สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ ได้โดยเน้นเข้าใจความพอเพียงระดับประเทศและการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ หรือการศึกษาศถานการณ์สิ่งแวดล้อมสภาพปัญหา ด้านสังคม เป็นต้น เน้นระดับประเทศ

4. แนวทางดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1 การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ เช่น การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหาร

งานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ เน้นการมีส่วนร่วม การช่วยเหลือเกื้อกูล รักรักสามัคคี บนฐานของควมามีเหตุมีผล พอประมาณกับศักยภาพและ สถานภาพ และไม่ประมาท

4.2 การจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ได้ ดังสอดแทรกหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ โดยจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ

4.3 ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

5.1 แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถบูรณาการได้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

5.2 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไม่เคร่งครัดรูปแบบของการเขียนหน่วย/แผนการจัดการเรียนรู้ ปรับได้ตามธรรมชาติ ของวิชา ระดับชั้นตามบริบทของโรงเรียน แต่ขอให้คงหัวข้อสำคัญ ได้แก่

5.2.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

5.2.2 สาระการเรียนรู้

5.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.2.4 สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

5.2.5 การวัดและประเมินผล

5.3 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้ เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังวิธีการคิด และการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน

5.4 ขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

5.4.1 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยศึกษาและเลือกมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระ และกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสาระที่จะเรียน แต่สามารถยืดหยุ่นได้ ในแต่ละสถานศึกษา

5.4.2 วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.4.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.4.4 เลือกสื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนการสอน

5.4.5 กำหนดเครื่องมือ วิธีการวัด และเกณฑ์การประเมินผล ตลอดจนผลสัมฤทธิ์
ที่ผู้เรียนได้รับ ได้แก่

- นักเรียนได้รับความรู้ที่ชัดเจน
- นักเรียนมีแนวทางในการประยุกต์ใช้ความคิดในชีวิตประจำวัน
- นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง
- นักเรียนได้รับการวัดผลตามสภาพจริง

1. การบริหารจัดการศึกษา

สถานศึกษามีกระบวนการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการส่งเสริม
สนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1.1 ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้าง และกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้อง
หรือรองรับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาล

มีความพอประมาณ สอดคล้องกับภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษาอย่างเป็นพื้นฐาน
ทางการวางแผนอย่างรอบคอบ

เป็นเหตุเป็นผล และไม่ประมาทหรือเสี่ยงในการจัดการ โดยต้องเตรียมสร้าง
ภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

1.2 กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม และการปรับปรุง
เพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ครอบคลุมการพัฒนา
การศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผน
อย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.3 พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการ
ที่เปลี่ยนแปลง และสามารถจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิต
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหาร
จัดการและกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.5 การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัด
บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝัง

หล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

- จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความร่มรื่น สวยงาม ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม มีจิตอาสาจิตสาธารณะ การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เช่น การมีวินัย การเข้าคิวการรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ
- ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาคการปฏิบัติกิจทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน ฯลฯ
- ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่น ๆ
- ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา
- จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สถานศึกษาควรมีให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอนตามแนวทางดังนี้

- ร่วมกำหนดแนวนโยบายและการวางแผน
  - ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร
  - ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพ และบรรยากาศภายในสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - ส่งเสริมการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ
  - ร่วมติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุง หรือเพิ่มเติมวิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 สถานศึกษาทบทวนเนื้อหาสาระสำคัญทั้ง 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งกิจกรรมเสริมที่เคยจัดมาก่อนและ เห็นว่าสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

2.4 ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น บูรณาการ กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. การจัดการเรียนการสอนสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริงบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว สังคม ประเทศชาติและสังคมโลก บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และอื่น ๆ ทั้งการศึกษา รายบุคคลและเป็นกลุ่ม บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุม ความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

4. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

4.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักสิ่งแวดลอม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

4.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกชั้นตอน ได้แก่ การศึกษา วิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบท ของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

- กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร
- กิจกรรมชุมนุม ชมรม

4.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรม อาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

5. การติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาสถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทาง ดำเนินการ ดังนี้

5.1 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

- ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียง
- ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
- การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
- ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน

5.2 ติดตาม และประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรมการดำเนินการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการพัฒนา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดลอม การจัดระบบบริหารจัดการ

การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

5.3 จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัด ตามลำดับ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

6.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกฝัง และเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ในการดำเนินชีวิต ดังนี้

6.1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป

- มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

- เห็นประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นในการดำเนินชีวิต

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาองค์กร และพัฒนาสังคม

6.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยเฉพาะในบริบทของการปฏิรูปการศึกษา และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหาร ดังที่ มาลี บุญเกตุ (2546) ได้ศึกษาสภาพการบริหารสู่ความเป็นเลิศ กรณีศึกษา: โรงเรียนเจ็ยไ้ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดราชบุรี พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความแตกต่างกัน โดยครูที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติโดยรวมในองค์ประกอบมากกว่าครูที่จบปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 สอดคล้องกับสมจิตร์ อุดม (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษาภาคใต้ พบว่า วุฒิการศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญมากในกลุ่มครูที่ส่งผลต่อดัชนีความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของบุคคล ในการปฏิบัติ

หน้าที่ความรับผิดชอบในโรงเรียนหรือสถานศึกษา มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียน และยังคงคล้องกับถวิล ประเสริฐศรี (2547) การศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เขตการศึกษา 11 พบว่า บทบาทของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่างกัน

วุฒิการศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การปฏิบัติ และการบริหารงาน ซึ่งบุคคลที่มีวุฒิการศึกษาสูง จะมีคุณภาพการดำเนินงานทางการศึกษา การตัดสินใจ การปฏิบัติ และการบริหารงานที่มีคุณภาพ

ประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ทำงาน เป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยหรือมากกว่า จะดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจโรงเรียนมากกว่าได้มากน้อยเพียงใด ดังที่ กัญญา สุวรรณแสง, 2542, หน้า 81-82) กล่าวว่า ประสบการณ์ย่อมก่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ทักษะคน คนทุกคนได้รับประสบการณ์ไม่เท่าเทียมกัน ผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า จะเรียนรู้และปฏิบัติงานได้เป็นผลสำเร็จดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย และ ประสบการณ์ทำให้คนรู้ว่าอะไรเป็นความเสี่ยง มีความกล้าเผชิญปัญหาได้ดี ทั้งช่วยพัฒนาความคิด ความสามารถเลือกทางได้ดี และพบว่า ประสบการณ์ช่วยให้ปฏิบัติงานได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, หน้า 24-26) จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงการบริหารตามแนวคิดธุรกิจพอเพียงของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวมกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยอนุสรณ์ ประสารภักดิ์ (2554) ได้ทำการศึกษการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ประสบการณ์ที่แตกต่างกันมีสภาพการปฏิบัติแตกต่างกัน กล่าวสรุปได้ว่า ประสบการณ์เป็นตัวแปรที่ศึกษาและน่าสนใจในการนำไปใช้ในการศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน เป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบว่าสถานศึกษามีจำนวนนักเรียนมากน้อยเพียงใด ขนาดโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันจะได้รับการจัดสรรทรัพยากร ในการบริหารงานแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สมดี สมพวงภักดี (2550) ได้ศึกษา เรื่องสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตามความรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับพิทักษ์ อัมพันธ์ (2553, หน้า 62) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประสบปัญหาในระดับมาก และแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา

กล่าวสรุปได้ว่า ขนาดโรงเรียนเป็นตัวแปรที่ศึกษาและน่าสนใจในการนำไปใช้ในการศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สมดี สมพวงภักดี (2550) ได้ศึกษา เรื่องสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีการรับรู้อยู่ในระดับมากกว่าครูผู้สอน 3) สภาพการดำเนินงานตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่ขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้อยู่ในระดับมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก 5) สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของผู้บริหาร

และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 6) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้มากกว่า ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

สมบัติ กุสุมาวดี (2551, หน้า 85-105) ได้ทำการศึกษาหลักการและสาระสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสังเคราะห์เข้ากับหลักวิชาการด้านการพัฒนาองค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรและเพื่อให้เกิดการนำไปประยุกต์และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กรในทางปฏิบัติได้จริง จากการศึกษาพบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปรัชญาที่เน้นให้ความสำคัญกับการมองโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องรู้จักปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ การรู้จักประมาณตน รู้จักวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล และรู้จักเตรียมการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ยึดหลักการพึ่งพาตนเองและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยยึดหลักของความรู้ คู่คุณธรรม งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการศึกษา ในรูปแบบของกรณีศึกษา โดยการประยุกต์เอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาองค์กร ทั้งจากองค์กรของภาครัฐและองค์กรเอกชน โดยกลุ่มองค์กรจากภาครัฐศึกษาตัวอย่างจาก กรมราชทัณฑ์ ส่วนกลุ่มองค์กรธุรกิจเอกชน ได้ทำการศึกษา เครือซีเมนต์ไทย ทำให้ทราบถึงแนวทางในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์กับการพัฒนาองค์กรที่มีหลักสำคัญสามประการ ได้แก่ การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนฐานรากขององค์กร การออกแบบและพัฒนาองค์กรอย่างมีคุณภาพ และต้องสร้างคุณภาพระหว่างคนกับองค์กร กล่าวคือทั้งคนและองค์กรควรมีหลักคิดและวิถีปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

ธัชกร ธนวรมงคล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยโดยรวมพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านหลักสูตรและการจัดการการสอน 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประเภทโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบบทบาท

ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชัยอนันต์ หาญจิต (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาในประเทศประชาคมอาเซียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทธา จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเหมาะสมกับการขับเคลื่อนการศึกษาในประเทศประชาคมอาเซียน ทั้งบนเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศประชาคมอาเซียนมีความเหมาะสมกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกแนวทาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาในประเทศประชาคมอาเซียนในทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ชาคริสต์ เหลืองเจริญ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหาร โดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการศึกษาพบว่า 1) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยรวมและรายข้อ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า ผลการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด อยู่ในระดับปานกลาง 2) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามพื้นที่ตั้งสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านพอประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารของสถานศึกษา เขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านความพอประมาณ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ชมพู บุญมี (2557) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี ได้จำแนกผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 4 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใน 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบค่าที (z-test independent) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

งานวิจัยในต่างประเทศ

ลาสตี และเพนทีเนน (Lausti & Penttinen, 1998, p. 116) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนการตัดสินใจ เพื่อป้องกันระบบน้ำที่เลือกใช้ในการเกษตรกรรม จากการค้นคว้ามีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ผลิต ผู้มีอำนาจในการป้องกันระบบน้ำที่ใช้ในการเกษตร เลือกวิธีที่เหมาะสม นำไปสู่ประสิทธิภาพทางด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ การสังเกตจากข้อมูลและวิธีการใช้น้ำในการปล่อยน้ำเข้าไปตามสายน้ำในพื้นที่ ซึ่งมีระบบคอยควบคุมป้องกัน สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อ การสนับสนุนต่อการตัดสินใจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้น้ำในปัจจุบัน คือ ทิศทางและ

การเปลี่ยนแปลงสภาพน้ำ คุณภาพและป้องกัน ซึ่งเป็นที่ถูกเลือกด้วยเหตุผลที่ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของสิ่งแวดล้อม

โก (Koh, 1999, p. 324) ได้ทำการศึกษา เรื่องความต่อเนื่องในการทำการเกษตรและสืบทอดวิกฤตการณ์ทางสังคมเกษตรในเกาหลีใต้ พบว่า ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในเกาหลีใต้ เกี่ยวข้องกับการวางแผนการเกษตร เป็นสิ่งที่น่าสงสัยเกี่ยวกับการสืบทอดทางสังคมของการเกษตร โดยผ่านสังคมประเพณี ทำให้เกิดปัญหาไม่จบสิ้น การค้นคว้าได้สำรวจความเคลื่อนไหวความต่อเนื่องในการทำการเกษตร การดำรงชีวิตเพื่อประเมินถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจและสังคม การทดลองความผันแปรได้ถูกคิดขึ้นบนฐานความเชื่อ ความคิดทางสังคม การทดลองความผันแปร ได้ถูกคิดขึ้นบนฐานความเชื่อ ความคิดทางสังคมวิทยา ซึ่งส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่องของครอบครัวที่ทำการเกษตรของชาวเกาหลีใต้ เกิดจากปัญหานายทุนและวัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งผู้คนที่ทั้งระดับครอบครัวและระดับเศรษฐกิจในเมืองใหญ่ การค้นพบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ นโยบายของรัฐบาลเริ่มมุ่งที่จะแก้ปัญหาทางการเกษตรโดยสนับสนุนวิสาหกิจทางการเกษตรและจะต้องเอาใจใส่ต่อวัฒนธรรมทางสังคมพร้อมกับปัจจัยทางเศรษฐกิจด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การพัฒนาประเทศตามเป็นคำสอนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีความชัดเจน สามารถอธิบายรายละเอียดได้เป็นขั้นเป็นตอน จากงานวิจัยข้างต้น งานวิจัยต่างประเทศส่วนมากมีการศึกษา แต่เฉพาะในกลุ่มเป็นชุมชน เพื่อพัฒนาให้ประชาชนรู้จักใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในการยังชีพและการนำไปใช้ทางด้านเกษตรมากกว่าการนำมาใช้ในสถานศึกษา ส่วนในงานวิจัยในประเทศไทย ได้มีบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา และการศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้กับการจัดการเรียนสอนของสถานศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 226 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 144 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดเล็ก	26	17
โรงเรียนขนาดกลาง	12	8
โรงเรียนขนาดใหญ่	188	119
รวม	226	144

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นได้สร้างแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพอประมาณ ด้านมีเหตุผล ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check list) เป็นคำถามเกี่ยวกับขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 13) ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพอประมาณ ด้านมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนของคำถามแต่ละข้อตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1961) จำนวน 30 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านพอประมาณ   จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านมีเหตุผล   จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี   จำนวน 10 ข้อ

เกณฑ์ในการให้คะแนนของคำถามแต่ละข้อ

- 5 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการดำเนินงานตามเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำเนื้อหาวิเคราะห์แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามโดยมีเนื้อหาครอบคลุมเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ได้สำรวจเสนอแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้อง
3. นำแบบสอบถามมาหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีหาดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) (สุวิมล ติรกานันท์, 2549, หน้า 139) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง และรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

3.1 ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู	อาจารย์พิเศษภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.2 ดร.ชัยพจน์ รักงาม	อาจารย์พิเศษภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.2 นายวิรัตน์ ตรงแก้ว	โรงเรียนวัดหนองจอก (ภักดีนรเศรษฐ) สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

เกณฑ์การให้คะแนน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

เกณฑ์การผ่าน IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์เพื่อพิจารณา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try out) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน

5. นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .34-.78

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .94

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 114 ฉบับให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนใน โรงเรียน สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้น นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจสอบ ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการศึกษาวิจัยต่อไป

2.1 วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนน เป็นตัวชี้วัด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
อยู่ในระดับระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
อยู่ในระดับระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
อยู่ในระดับระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
อยู่ในระดับระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
อยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สุดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้

1. วิเคราะห์จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t -test)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD (Least significant difference)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติในการทดสอบค่าที (t -test)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน (Probability)
r	แทน	ค่าสถิติในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นลำดับขั้นตอนตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนปรากฏผลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
1.1 ปริญญาตรี	54	37.50
1.2 สูงกว่าปริญญาตรี	90	62.50
รวม	144	100.00
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
2.1 น้อยกว่า 5 ปี	61	42.40
2.2 ตั้งแต่ 5-10 ปี	48	33.30
2.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	35	24.30
รวม	144	100.00
3. ขนาดของโรงเรียน		
3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	17	11.80
3.2 โรงเรียนขนาดกลาง	8	5.60
3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	119	82.60
รวม	144	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า สถานภาพ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.80 ขนาดกลาง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 ขนาดใหญ่ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 82.60

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาคำเนิงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ปรากฏดังตารางที่ 3-6

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก
สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	<i>n</i> = 144		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านความพอประมาณ	3.76	0.63	มาก	1
2. ด้านความมีเหตุผล	3.73	0.62	มาก	2
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	3.70	0.59	มาก	3
รวม	3.73	0.56	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
เครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน
อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่
ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความพอประมาณ โดยรวมและรายข้อ

การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ	<i>n</i> = 144		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน ชุมชนและสังคมเพื่อความคุ้มค่าในการจัด การศึกษา	3.72	0.88	มาก	7
2. ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างเหมาะสม	3.84	1.02	มาก	4
3. ผู้บริหารใช้หลักความพอดีในการใช้จ่ายส่วนตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินฐานะของตน	3.94	0.89	มาก	1
4. ผู้บริหารประมาณการใช้จ่ายในการบริหารงาน ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับสถานะการเงิน ของสถานศึกษา	3.74	0.97	มาก	6
5. ผู้บริหาร มีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่ายของ สถานศึกษาเป็นประจำ	3.75	1.00	มาก	5
6. ผู้บริหารมีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมา	3.88	0.86	มาก	2
7. ผู้บริหารมีการมอบอำนาจและแบ่งอำนาจหน้าที่ ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม	3.70	0.95	มาก	8
8. ผู้บริหารมีการจัดหาบุคลากรสอดคล้องกับ ความต้องการของสถานศึกษา	3.87	0.80	มาก	3
9. ผู้บริหาร จัดอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	3.60	0.90	มาก	9

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ	<i>n</i> = 144		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
10. ผู้บริหารมีการประสานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างพอเพียง	3.59	0.82	มาก	10
รวม	3.76	0.63	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความพอประมาณ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารใช้หลักความพอดีในการใช้จ่ายส่วนตัว ไม่ฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน ผู้บริหารมีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมา และผู้บริหารมีการจัดหาคณาครสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการประสานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างพอเพียง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความมีเหตุผล โดยรวมและรายชื่อ

การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล	<i>n</i> = 144		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำ/ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอนด้วยการคิดค้นหรือผลิตสื่อจากวัสดุ พื้นบ้านนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน	3.78	1.00	มาก	3
2. ผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผล ที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรม การเรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.82	0.86	มาก	1
3. ผู้บริหารมีประสิทธิภาพทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียน ได้เต็มศักยภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	3.68	0.97	มาก	7
4. ผู้บริหารมีการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน อย่างมีเหตุผล	3.80	0.91	มาก	2
5. ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานไม่ใช่อารมณ์ แต่ใช้หลักการวิชาการและความมีเหตุผลเสมอ	3.77	0.99	มาก	4
6. ผู้บริหารมีการสร้างความเป็นกันเองกับผู้ร่วมปฏิบัติงาน	3.73	0.88	มาก	6
7. ผู้บริหารมีการเสนอความเห็นในการปฏิบัติงาน ผ่านผู้ปฏิบัติโดยยึดหลักของเหตุผลและความคิดเห็น ส่วนร่วม	3.64	0.84	มาก	10
8. ผู้บริหารมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและ ด้วยความโปร่งใส	3.67	0.93	มาก	8
9. ผู้บริหารศึกษาหาข้อมูลในสถานศึกษาเพื่อนำหลักการ แนวคิดทฤษฎีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการปฏิบัติโครงการ	3.66	0.91	มาก	9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล	<i>n</i> = 144		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
10. ผู้บริหารศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคมว่ามีคุณภาพได้รับการไว้วางใจ ที่จะนำบุตรหลานมาให้สถานศึกษาจัดการศึกษา	3.76	0.87	มาก	5
รวม	3.73	0.62	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
เครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความมีเหตุผล โดยรวม
และรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก
ได้แก่ ผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและ
ประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำ/ จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน
ด้วยการคิดค้นหรือผลิตสื่อจากวัสดุพื้นบ้านนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการเสนอความเห็นในการปฏิบัติงานผ่านผู้ปฏิบัติโดยยึดหลักของเหตุผล
และความคิดเห็นส่วนร่วม

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมและรายข้อ

การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	<i>n</i> = 144		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ผู้บริหารมีการยอมรับความเปลี่ยนแปลงตาม หลักวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.80	0.84	มาก	2
2. ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในงาน อยู่เสมอ	3.75	0.67	มาก	3
3. ผู้บริหารมีการจัดสรรรายจ่ายให้สอดคล้องกับรายวัน และงบประมาณที่ได้รับ	3.70	0.92	มาก	4
4. ผู้บริหารมีการแนะแนวการศึกษาให้ผู้เรียน ได้รู้จักตนเองกับความรู้ความสามารถของตนเอง	3.64	0.84	มาก	8
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ	3.66	0.91	มาก	7
6. ผู้บริหารแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา	3.81	0.83	มาก	1
7. ผู้บริหารมีการประเมินศักยภาพของสถานศึกษา ทุกชั้นตอนก่อนการตัดสินใจปฏิบัติงาน	3.68	1.00	มาก	6
8. ผู้บริหารมีการจัดให้มีกิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรมเสมอ	3.61	0.86	มาก	10
9. ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงความต้องการของชุมชน และนักเรียนเป็นหลัก	3.69	0.87	มาก	5
10. ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการบริหาร โรงเรียน ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	3.63	0.89	มาก	9
รวม	3.70	0.59	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีการยอมรับความเปลี่ยนแปลงตามหลักวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในงานอยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการจัดให้มีกิจกรรมค่ายคุณธรรมจริยธรรมเสมอ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ดังปรากฏในตารางที่ 7-12

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การดำเนินงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	วุฒิการศึกษา							
	ปริญญาตรี (n = 54)				สูงกว่าปริญญาตรี (n = 90)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความพอประมาณ	3.76	0.68	มาก	1	3.76	0.60	มาก	1
2. ด้านความมีเหตุผล	3.75	0.66	มาก	2	3.72	0.60	มาก	2
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	3.72	0.60	มาก	3	3.68	0.59	มาก	3
รวม	3.74	0.60	มาก		3.72	0.54	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

วุฒิการศึกษาปริญญาตรี พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจาก
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี
วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจาก
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การดำเนินงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	วุฒิการศึกษา				<i>t</i>	<i>p</i>
	ปริญญาตรี (<i>n</i> = 54)		สูงกว่าปริญญาตรี (<i>n</i> = 90)			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1. ด้านความพอประมาณ	3.76	0.68	3.76	0.60	-.01	.11
2. ด้านความมีเหตุผล	3.75	0.66	3.72	0.60	.19	.35
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	3.72	0.60	3.68	0.59	.40	.97
รวม	3.74	0.60	3.72	0.54	.20	.45

จากตารางที่ 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43
สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การดำเนินงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ประสบการณ์ในการทำงาน											
	น้อยกว่า 5 ปี (n = 61)				ตั้งแต่ 5-10 ปี (n = 48)				มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (n = 35)			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความพอประมาณ	3.81	0.62	มาก	1	3.68	0.63	มาก	1	3.79	0.65	มาก	2
2. ด้านความมีเหตุผล	3.77	0.63	มาก	2	3.63	0.65	มาก	3	3.80	0.53	มาก	1
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	3.75	0.61	มาก	3	3.67	0.61	มาก	2	3.64	0.55	มาก	3
รวม	3.78	0.58	มาก		3.66	0.56	มาก		3.75	0.53	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
เครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์
ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล
และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี
และด้านความมีเหตุผล

ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ใน
ระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ
และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การดำเนินงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความ แปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านความพอประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	0.49	2	0.24	0.60	.54
	ภายในกลุ่ม	57.22	141	0.40		
	รวม	57.71	143			
2. ด้านความมีเหตุผล	ระหว่างกลุ่ม	0.82	2	0.41	1.06	.34
	ภายในกลุ่ม	54.33	141	0.38		
	รวม	55.15	143			
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	0.30	2	0.15	0.42	.65
	ภายในกลุ่ม	51.14	141	0.36		
	รวม	51.44	143			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.39	2	0.19	0.60	.54
	ภายในกลุ่ม	45.26	141	0.32		
	รวม	45.65	143			

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43
สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การดำเนินงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ขนาดของโรงเรียน											
	ขนาดเล็ก (n = 29)				ขนาดกลาง (n = 20)				ขนาดใหญ่ (n = 10)			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านความพอประมาณ	3.75	0.47	มาก	1	3.76	0.46	มาก	1	3.76	0.66	มาก	2
2. ด้านความมีเหตุผล	3.62	0.51	มาก	2	3.61	0.42	มาก	3	3.76	0.64	มาก	1
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	3.52	0.68	มาก	3	3.66	0.44	มาก	2	3.73	0.59	มาก	3
รวม	3.63	0.49	มาก		3.67	0.36	มาก		3.75	0.58	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน
เครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน
โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

โรงเรียนขนาดกลาง พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านความมีเหตุผล

โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การดำเนินงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความ แปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านความพอประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	0.00	2	0.00	0.00	.99
	ภายในกลุ่ม	57.71	141	0.40		
	รวม	57.71	143			
2. ด้านความมีเหตุผล	ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.20	0.53	.58
	ภายในกลุ่ม	54.74	141	0.38		
	รวม	55.15	143			
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	0.66	2	0.33	0.91	.40
	ภายในกลุ่ม	50.78	141	0.36		
	รวม	51.44	143			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.23	2	0.11	0.36	.69
	ภายในกลุ่ม	45.41	141	0.32		
	รวม	45.65	143			

จากตารางที่ 12 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 5 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนของคำถามแต่ละข้อตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1961) จำนวน 30 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .34-.78 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least significant difference)

สรุปผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปผลได้ดังนี้

- 1.1 ด้านความพอประมาณ พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความพอประมาณ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารใช้หลักความพอดีในการใช้จ่ายส่วนตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อเกินฐานะของตน

ผู้บริหารมีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมา และผู้บริหารมีการจัดหาคูคลาการสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการประสานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สร้างการมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างพอเพียง

1.2 ด้านความมีเหตุผล พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความมีเหตุผล โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารมีการใช้วิธีการ วัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำ/ จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียน การสอนด้วยการคิดค้นหรือผลิตสื่อจากวัสดุพื้นบ้านนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการเสนอความเห็นในการปฏิบัติงานผ่านผู้ปฏิบัติโดยยึดหลักของ เหตุผลและความคิดเห็นส่วนร่วม

1.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร มีการยอมรับความเปลี่ยนแปลงตามหลักวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในงานอยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดให้มีกิจกรรมค่ายคุณธรรมจริยธรรมเสมอ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน เครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลศึกษา สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนได้ กำหนดโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขึ้น จัดทำแผน การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สร้างและพัฒนาเครือข่ายสถานศึกษา ต้นแบบ มีการทำพิธีลงนามบันทึกข้อตกลง ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ คนส่วนใหญ่พอมีพอกิน พอใช้พออยู่พอกินในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมกำกับความรู้ เป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดี ของชาติ สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในวงการศึกษากับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับบทบาทภารกิจของแต่ละบุคคล และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิต ให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมดี สมพวงภักดี (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงาน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา เผ่าม่วง (2554, หน้า 56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านความพอประมาณ พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความพอประมาณ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการมอบอำนาจและแบ่ง อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม มีการประสานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างพอเพียง จัดอาคาร สถานที่และแหล่งเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ประมาณ การใช้จ่ายในการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับสถานะการเงินของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับขนิษฐา เฝ้าม่วง (2554, หน้า 56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1 ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภารัตน์ บุคดาวงค์ (2558, หน้า 70) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการสร้างควมพอประมาณ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความมีเหตุผล พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านความมีเหตุผล โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและ ประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนที่บูรณาการหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติงานไม่ใช้อารมณ์แต่ใช้หลักการวิชาการและความมีเหตุผลเสมอ การยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่ามีคุณภาพได้รับการไว้วางใจที่จะนำบุตรหลานมาให้ สถานศึกษาจัดการศึกษา มีการสร้างความเป็นกันเองกับผู้ร่วมปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของภัทราวินิ กิจสนธิ์ (2556, หน้า 99) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงาน และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านความมีเหตุผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง

กับงานวิจัยของสุภารัตน์ บุคคาวงค์ (2558, หน้า 70) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ด้านความมีเหตุผล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารได้มอบหมายหน้าที่ให้ครู สอดคล้องกับความรู้และประสบการณ์ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารอาคารสถานที่และจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตลอดจนให้ครูและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมของแหล่งเรียนรู้ ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ประโยชน์ได้ยาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2552, หน้า 75) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภารัตน์ บุคคาวงค์ (2558, หน้า 74) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนและครุครูในโรงเรียนโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร แม้จะมีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน แต่จากการได้เรียนรู้ด้วยตนเอง การได้รับความรู้จากการวิทยากรและนำสู่การปฏิบัติจริง จึงทำให้มีความเข้าใจถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีเรือน ยิ้มย่อง (2556) ได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา มีสภาพไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนภวรรณ เข้มชุตติ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง มีความตระหนักและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดในการบริหารสถานศึกษา สามารถนำการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ พัฒนานวัตกรรมด้านภาษาและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนที่เตรียมผู้เรียนอย่างสอดคล้องกับอาชีพในอนาคต โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2552, หน้า 77) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุดารัตน์ บุคดวรงค์ (2558, หน้า 78) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกสังกัด ได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน เพื่อนำความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงเผยแพร่สู่นักเรียนและชุมชน จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอน

ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีการรับรู้ต่อดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิทักษ์ อำพันธุ์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชกร ธนวรมงคล (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านความพอประมาณ ผู้บริหารควรมีการประสานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างพอเพียง
2. ด้านความมีเหตุผล ผู้บริหารควรมีการเสนอความเห็นในการปฏิบัติงานผ่านผู้ปฏิบัติ โดยยึดหลักของเหตุผลและความคิดเห็นส่วนร่วม
3. ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ผู้บริหารควรมีการจัดให้มีกิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรมเสมอ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2541). *การพัฒนาอาชีพ*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- กรมการศาสนา. (2550). *แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา*. เข้าถึงได้จาก <http://www.aksorn.com/artic/tipo.aspx>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ทฤษฎีใหม่ในหลวง ชีวิตที่พอเพียง*. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน.
- กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (2546). *กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก <http://sufficiencyeconomy.org/show.php?id=59>
- กองบรรณาธิการ โพลีซันนิงค์. (2550). *Sufficiency economy เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ไทยเดย์ คีอท คอม.
- กันตนา มานะกุล. (2550). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนบ้านจอมจันทร์ หมู่ที่ 2 ตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. ปริญญาานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ขนิษฐา เผ่าม่วง. (2554). *การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย. (2550). *รายงานการพัฒนาดนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย.
- ชมพู บุญมี. (2557). *การศึกษายบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชัยอนันต์ หาญจิต. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาในประชาคมอาเซียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาคริสต์ เหลืองเจริญ. (2556). การบริหารโดยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัยณรงค์ ทรงศาศรี. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2550). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นมาและความหมาย. ใน การสัมมนาวิชาการประจำปี 2550 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- คุณเดือน พันธมนาวิน และดวงเดือน พันธมนาวิน. (2550). หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล: ทฤษฎี และผลการวิจัย เพื่อสร้างค่านิยมในแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ถวิล ประเสริฐศรี. (2547). บทบาทผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเขตการศึกษา 11. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธัชกร ธนวมงคล. (2555). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นภวรรณ เข้มชุตติ. (2557). การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยธนบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 8(17), 15-24.

- นันทวรรณ คอนหน่าย. (2557). การประเมินโครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านไม้รัฐวิสิทธิ์ประชาสรรค์. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศ วะสี. (2540). ยุทธศาสตร์การเรียนรู้. วารสารค้ำคูณ, 3(7), 10-11.
- ประเวศ วะสี. (2541). ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคม และศีลธรรม. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- พรพรรณ อัคริณญโย. (2557). ศึกษาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรี ช่างเสวก. (2557). ความพึงพอใจต่อปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านปัจจัยคำจูนของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- พิทักษ์ อำพันธุ์. (2553). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันไทยพัฒนา.
- เพ็ญนภา ชีรทองดี. (2552). การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- เพชรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ภัทราวินิ กิจสนธิ์. (2556). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงาน และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ระพีพรรณ คณาฤทธิ์. (2552). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรนุช อุษณกร. (2544). ในหลวงผู้ทรงพระอัจฉริยภาพ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิทย์ เมษินทรีย์. (2549). จุดเปลี่ยนประเทศไทย เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: สยาม เอ็ม แอนด์ บี พลัับลิชชิ่ง.
- ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีเรื่อน ยิ้มย่อง. (2556). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทสิงห์บุรีและอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมจิตร อุดม. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมดี สมพวงภักดี. (2550). สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สมบัติ กุสุมาวลี. (2551). หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาองค์กร. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 48(1), 85-105.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2560). แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2560 สำนักงานการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *การขับเคลื่อนนโยบาย สพฐ. ปี 2550-2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ. (2550). *สมุดบันทึกเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: อาร์ ซี แอล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวทางการนิเทศเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา*.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สำนักกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
และสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง*. เข้าถึงได้จาก [http://www.Secondary41.go.th/doc/pp/evabook_pp20\(1\).pdf](http://www.Secondary41.go.th/doc/pp/evabook_pp20(1).pdf)
- สุดารัตน์ บุคดวรงค์. (2558). *การบริหารงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร
สถานศึกษาในอำเภอท่าตะเียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2543). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*.
วารสารวิชาการ, 45(2), 1-6.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2549). *จุดเปลี่ยนประเทศไทย เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์*.
กรุงเทพฯ: สยาม เอ็ม แอนด์ บี พลัับลิชชิง.
- สุวิมล ติรกานนท์. (2549). *การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี พงศ์พิศ. (2550). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์
การพิมพ์.
- อนุสรณ์ ประสารภักดิ์. (2554). *การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2*.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Djabatey, R. L. (1998, May). Spec, land-use planning and the household economy: The role of urban agriculture in the Accra metropolitan area canal. *Dissertation Abstracts International*, 59(12), 345.
- Koh, S. H. (1999, July). Farm succession and inheritance: The social reproduction crisis in south Korean agriculture. *Dissertation Abstract International*, 60(10), 324.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*, 30(30), 607-608.
- Lausti, A., & Penttinen, M. (1998). The analysis of return and its components of non industrial private forest ownership by forestry board districts in Finland. *Silva Fennica*, 32(1), 75-95.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องในการมือวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. ๖๖๒๑.๘/ ว.๓๘๖

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการวิจัย

๒. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางสาวนาขวัญ พรหมคอนกลอย นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๖๕๕๐๖๑๑ ได้รับ
ความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยอยู่ใน
ความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุม
งานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา
ได้พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอกความอนุเคราะห์
จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิ่มสวาสดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑๑

(สำเนา)

ที่ ศธ. ๖๖๒๑.๘/ ว.๓๘๗

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
จ.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

ด้วย นางสาวนาขวัญ พรหมคอนกลอย นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๖๕๕๐๑๖๑ ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยอยู่ใน
ความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุม
งานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิ่มสวาสดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑๑

(สำเนา)

ที่ ศธ. ๖๖๒๑.๘/ ว.๓๘๘

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
จ.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียน

ด้วย นางสาวนาขวัญ พรหมคอนกลอย นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๖๕๕๐๑๖๑ ได้รับ
ความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยอยู่ใน
ความควบคุมดูแลของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุม
งานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิ่มสวาสดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑๑

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43

สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

- แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์
1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
เครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
1.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา
ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน
- แบบสอบถาม มี 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร
- คำตอบจากแบบสอบถามนี้ใช้การศึกษาข้อมูลเพื่อวิจัยเท่านั้นจะไม่มีผลกระทบต่อ
ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งด้านส่วนตัวและด้านการทำงานแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา
ณ โอกาสนี้

นางสาวนาขวัญ พรหมดอนกลอย
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. วุฒิการศึกษา

- ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

2. ประสบการณ์ทำงาน

- ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี
 ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5-10 ปี
 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3. ขนาดโรงเรียน

- ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน
 ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน
 ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารของสถานศึกษาของท่านว่าได้ปฏิบัติในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ โดยมีลำดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง การดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านความพอประมาณ					
1	ผู้บริหารพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคมเพื่อความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา					
2	ผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม					
3	ผู้บริหารใช้หลักความพอดีในการใช้จ่ายส่วนตัว ไม่ฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตน					
4	ผู้บริหารประมาณการใช้จ่ายในการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับสถานะการเงินของสถานศึกษา					
5	ผู้บริหาร มีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่ายของสถานศึกษาเป็นประจำ					
6	ผู้บริหารมีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมา					
7	ผู้บริหารมีการมอบอำนาจและแบ่งอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม					
8	ผู้บริหาร มีการจัดหาบุคลากรสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา					
9	ผู้บริหาร จัดอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา					
10	ผู้บริหารมีการประสานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างพอเพียง					
	ด้านความมีเหตุผล					
11	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำ/จัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนด้วยการคิดค้นหรือผลิตสื่อจากวัสดุพื้นบ้านนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน					

ข้อ	การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
12	ผู้บริหารมีการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
13	ผู้บริหารมีประสิทธิภาพทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์					
14	ผู้บริหารมีการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานอย่างมีเหตุผล					
15	ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานไม่ใช่อารมณ์แต่ใช้หลักการวิชาการ และความมีเหตุผลเสมอ					
16	ผู้บริหารมีการสร้างความเป็นกันเองกับผู้ร่วมปฏิบัติงาน					
17	ผู้บริหารมีการเสนอความเห็นในการปฏิบัติงานผ่านผู้ปฏิบัติ โดยยึดหลักของเหตุผลและความคิดเห็นส่วนร่วม					
18	ผู้บริหารมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและด้วยความโปร่งใส					
19	ผู้บริหารศึกษาหาข้อมูลในสถานศึกษาเพื่อนำหลักการ แนวคิดทฤษฎีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการปฏิบัติโครงการ					
20	ผู้บริหารศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่ามีคุณภาพได้รับการไว้วางใจที่จะนำบุตรหลาน มาให้สถานศึกษาจัดการศึกษา					
21	ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ผู้บริหารมีการยอมรับความเปลี่ยนแปลงตามหลักวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
22	ผู้บริหารเป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ๆมาใช้ในการงานอยู่เสมอ					
23	ผู้บริหารมีการจัดสรรรายจ่ายให้สมดุลกับรายวันและงบประมาณที่ได้รับ					
24	ผู้บริหารมีการแนะแนวการศึกษาให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองกับความรู้ความสามารถของตนเอง					

ข้อ	การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
25	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ					
26	ผู้บริหารแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา					
27	ผู้บริหารมีการประเมินศักยภาพของสถานศึกษาทุกชั้นตอนก่อนการตัดสินใจปฏิบัติงาน					
28	ผู้บริหารมีการจัดให้มีกิจกรรมค่ายคุณธรรมจริยธรรมเสมอ					
29	ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงความต้องการของชุมชนและนักเรียนเป็นหลัก					
30	ผู้บริหารมีการตัดสินใจในการบริหารโรงเรียนผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					

ภาคผนวก ค

- ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
(Index of item objective congruence: IOC)
- ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 13 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อ	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล	ข้อ	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			ค่า IOC	แปลผล
	1	2	3				1	2	3		
	1	+1	+1				+1	1.00	ใช้ได้		
2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	17	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	18	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	20	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	21	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	22	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	23	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	24	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	25	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	26	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	27	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	28	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	29	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้	30	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเกี่ยวกับ
การดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43
สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.70	16	.65
2	.38	17	.34
3	.64	18	.52
4	.62	19	.56
5	.55	20	.64
6	.54	21	.58
7	.63	22	.56
8	.61	23	.68
9	.55	24	.63
10	.44	25	.78
11	.61	26	.40
12	.58	27	.64
13	.55	28	.56
14	.60	29	.53
15	.47	30	.55

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ .94